

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravnishvo: Ljubljana, Karla Marksa trg 2. — Na ročnina znaša mesečno Din 4.—.

LETO III.

Ljubljana, sredo, 2. januarja 1924.

ŠTEV. 1.

Proletarcem ob novem letu.

Ne bom govoril o slavah na bojnih poljanah, odlikovanjih itd., ne o lepi vsebini Glasnika Srca Jezusovega, kakor je to prinesel neki list, ki se na žalost imenuje proletarski, pa tudi ne o bedi ki Vas tlači, ker to sami predobro poznate. Govoril bom o dolžnostih, ki jih ima vršiti vsak proletarec in proletarka. Proletarec naj ob novem letu pomisli na končni cilj razrednega proletarskega boja: »Osvobodjenje dela izpod jarma kapitala«, pa naj vsak dobro premisli, koliko je v minulem letu delal za ta končni cilj. Naj se odkrito vpraša:

Ali je bil zaveden in reden član svoje strokovne, kulturne in politične organizacije? Koliko je pridobil novih članov? Koliko je dal za razredno zavedno delavsko časopisje, brošure knjige itd., sam zase in morda za one, ki to niso hoteli bodisi iz kakšnih razlogov ali pa niso bili v stanju storiti? Koliko je bral sam, ali pa pridobil novih naročnikov in odjemalcev proletarskega tiska? Koliko je dal za stavkujoče, brezposelne, gladujoče, preganjane, zaprte ali druge žrtve proletarskega gibanja? Kako je obiskoval shode, sestanke, seje in dogovore, sam zboroval, agitiral ali druge vzpodbujal nato? Koliko je sploh delal na gospodarskem, kulturnem in političnem polju v proletarskem pokretu? V koliko je pripomogel korak bližje za dosego končnega cilja? Ali morda vsega tega ni storil? Zakaj? Proletarec roko na srce! Novo leto naj bo zate dan, ki boš pred razredno zavednim proletarijatom celega sveta položil račun o svojem delu v

minulem letu. In ne samo to, priseži, da ti bo to v prihodnjem letu vsakdanja večerna molitev in izpoved, kaj si dotičnega dne storil od teh velikih proletarskih dolžnosti? Ali si morda pozabil na ono Marksovo: »Osvobodjenje proletarijata bo delo proletarijata samega! Proletarec, položi račun in razmisli kaj zahtevaš, ako se nisi boril in ako na to nisi tudi nadalje pripravljen? Kaj čakaš? Ali ne smeš pogledati resnici v oči? Zakaj?

In ti proletarka žena in mati! Ono kar velja za tvojega moža, sodruga, velja tudi zate! Govori! Govorita oba!

Ali hočeta krivico in laž — ali pravico in resnico?

Ali hočeta najemno suženjstvo — ali svobodno delo?

Ali hočeta zlo in bedo — ali blagostanje vseh ljudi?

Ali hočeta neznanje in tlačanstvo — izobrazbo vseh ljudi?

Ali hočeta ubijanje narodov — ali pa mir?

Ali hočeta anarhijo in izkoriščanje — ali pa red in pravico?

Ali hočeta despotsko klasno — ali pa socijalistično državo?

Ako hočete to poslednje in ako se hočete boriti zoper vse tisto, kar tlači proletarijat, tedaj pojdite v vrste revolucionarnega proletarijata in razložite svoje moči za to stvar!

Vzgajaj! Agitiraj! Organiziraj!

To naj bo parola slehernega proletarca in proletarke vsakega dne v novem letu! Le tako pridete do končnega cilja. Naprej!

Iz širše seje Z. N. S. O.

Po skoraj 6 mesečni pavzi se je v nedeljo 23. decembra 1923. sestal zopet plenum Z. N. S. O., na katerem se je razpravljalo o stanju našega strokovnega pokreta v Sloveniji.

Došli delegati so zastopali Splošno žel. org., Zvezo Rudarskih Delavcev, Zvezo delavcev kovinske industrije in obrti, Savez gradbenih radnikov, Zvezo kemičnih delavcev, Zvezo tekstilnih delavcev, Zvezo občinskih delavcev in Zvezo brivskih pomočnikov.

Po poročilih o stanju, delovanju in nalogah posameznih industrijskih zvez in ZNSO se je razvila živa debata in konstatiralo se je, da kljub koncentričnim napadom na neodvisne organizacije iste sicer polagoma a stalno napredujejo in da se delavski pokret v splošnem bliža prepotrebni konsolidaciji in ojačanju.

Skoraj vse naše strokovne organizacije so tekom leta morale izvesti več akcij za obrambo interesov delavskega razreda. Uspešno ali z delnim uspehom so končale akcije samo pri manjših strokah, ker se ni vmešavala državna oblast, pri velikih akcijah pa, kakor je bil to rudarski štrajk in štrajk železničarjev v Mariborski delavnici, je bilo delavstvo poraženo, ker ni imelo sile, da bi se uprlo državnim oblastem, ki so se odkrito postavile na stran podjetnikov. Štrajk železničarjev v Mariboru je bil ndušen, ker je ostal lokaliziran na Maribor in ker je med stavko južno želez-

nico prevzela država v svoje roke in končala štrajk z represalijami; z odpustom in aretacijami vodilnih zaupnikov.

Največja akcija, kar jih je slovenski proletarijat izvedel po prevratu je rudarski štrajk, je bil predmet obširnih razprav. V debato o rudarskem štrajku so posegli skoraj vsi navzoči delegati. Konstatiralo se je, da je ZRD cel čas štrajka delala maksimum, kar se more pričakovati in zahtevati od mlade strokovne organizacije, ki obstoja komaj nekaj nad poldrugo leto. Dejstvo, da je skoraj 10.000 rudarjev vodilo svojo borbo celih 8 tednov, v kljub nasilstvu in terorju državnih oblasti, dokazuje, da je bil štrajk rudarjev organizatorično dobro pripravljen in da je le demagogija s prozorno tendenco, če se ZRD predbaci, da je sprejela boj nepripravljena. Nepripravljena organizacija mas kakor je ZRD ne more voditi boja niti 2, kaj šele 8 tednov.

ZRD je pravilno postopala, ko je pozvala za boj v enotno fronto ostale manjšinske organizacije in da je tudi osnovala skupen odbor z zastopniki teh organizacij. »Unijo« bi pa ZRD na javnih shodih, pred masami morala razkrinkati kot saboterja, ki se v odločilnem trenutku obotavlja pomagati skupni akciji in s svojo pasivnostjo pomaga kapitalistom. Če je »Unija« imela stvarne pomisleke in če je predvidevala poraz, bi to morala iznesti pred bojem na shodih, ko se

je odločevalo o akciji, ne pa po boju se postavljati v pozo škodoželjnih neznačajnežev: Prav vam je, mi smo to že zdavnaj vedeli in zato mirovali...

Plenum ZNSO je prišel do uverjenja, da je bila stavka rudarjem vsiljena in da bi nasprotje vsiljenega boja rudarjem privedlo do divjega štrajka, kateri bi se končal s še hujšimi posledicami kot so že itak nastopile. Pred vsem bi rudarji zgubili vsako vero in zaupanje v organizacije, ki bi jih pustile na cedilu takrat, ko je treba sprejeti boj.

Vzrok, da je bil rudarski štrajk udušen je pripisovati dejstvu, da je za Trb. premogokopno družbo stala enotna fronta kapitalistov in da se je vlada z celim svojim aparatom pristransko postavila na stran trboveljske družbe, medtem ko so ostali rudarji osamljeni brez aktivne podpore s strani ostalega delavstva, ki ni bilo u stanju, da z generalno akcijo prihiči na pomoč rudarjem. S trboveljsko družbo bi rudarji boj završili z uspehom, nedostajalo pa jim je moči za boj z državno oblastjo.

Neuspela borba rudarjev, je dokaz, da se mora stavkovna strategija prilagoditi novim razmeram, ki so nastale po vojni. Vsaka važnejša in večja stavka se nasilno uduši, se pripelje na pot revolucionarne borbe. To dokazujejo tudi izidi velikih stavk v drugih državah; stavka angleških rudarjev, stavka nemških kovinarjev in zadnja velika stavka čeških rudarjev, ki je trajala tudi 8 tednov in se je končala z znižanjem mezd od 9—13%.

Kakor se pri vsaki akciji dogajajo nerodnosti in napake, tako so se tudi tekom dolgotrajne rudarske stavke pojavljale pogoške. Iz storjenih napak je treba zbrati izkušnje in jih izkoristiti za bodoče boje.

Položaj rudarskega delavstva po udu-

šeni stavki je položaj sužnja, ki je mesto zahtevanega kruha dobil škorpijone in bič. Naloga rudarjev je, da gredo zopet aktivno na delo za upostavitve svoje strok. org. ZRD, ki je največ trpela pred preganjanjem. Kapitalisti in njihova vlada dobro vedo, kdo je njihov nasprotnik in zato so navalili predvsem na ZRD, medtem ko so Unijo, klerikalne in nacionalne organizacije pustili in čuvali. Delo za upostavitve ZRD na nekdanjo višino ne bo lahko, ker manjka izkušenih zaupnikov, ki so morali oditi. Toda težkoče nas ne smejo uplašiti. Udušena stavka naj mase še bolj sirne in zjekleni in usposobi, kakor so po mnogih udušenih uporih prišli ruski delavci do zmage, tako naj privede tudi rudarje udušena stavka — do bodočih zmag in končnega osvobodjenja.

Po poročilih in debatah o položaju v drugih strokah je plenum ZNSO sklenil med drugim tudi sledeče:

Da se v ožji odbor ZNSO kooptira (pri-tegne) zastopnike tistih organizacij, ki doslej v ožjem odboru niso imele svojega zastopnika.

Da v prvi polovici januarja 1924 ZRD skliče v sporazumu z ZNSO rudarsko konferenco na kateri naj se reši vsa aktualna vprašanja, posebno vprašanje nadaljevanje boja za zboljšanje gmošnega položaja in vprašanje enotnosti rudarske organizacije.

V vseh organizacijah naj se na diskuzijah razpravlja o vprašanju taktike pri izvedbi akcije za enotne strokovne organizacije in še več drugih važnih sklepov, kateri so se posameznim organizacijam pismeno dostavili.

Plenum ZNSO je pokazal nove poti, po katerih naj hodijo neodvisne organizacije.

Enotna fronta ročnega in duševnega delavstva se ustvarja.

Kakor smo v »Strokovni Borbi« že poročali, je bila od Z. N. S. O. za 21. XII. 1923 sklicana konferenca zastopnikov vseh strokovnih organizacij v svrhu ustanovitve skupnega akcijskega odbora za obrambo pravic ročnih in duševnih delavcev. Povabilu Z. N. S. O. se je odzvalo strokovnih organizacij. Zastopane so bile strokovne organizacije vseh struj, razen socijalskijotov pri strokovni komisiji, ki so odgovorili, da se jim »na žalost zdi, da vabila niso resna ali pa ne iskrena«, ker smo povabili tudi društvo strojevodij, katerega predsednik je znani Dežman, katerega smo ilustrirali v predzadnji »Strok. Borbi«. Da nam za osebo odlikovanega Dežmana ni, to bi lahko vedeli tudi birokrati. Radi Dežmana pa vendar niso še vsi strojevodje lumpje, da bi se jih ne moglo pozvati na skupno akcijo. Če smatrajo patrijotje, da se vsled ene diskvalificirane osebe ne sme vabiti cele organizacije, potem bi ne smeli vabiti niti strokovne komisije, ki se sestoji iz neodvisnih Magušarjev, in pri kateri so ljudje, katerim je zveza z Bleiweisovo cesto večkrat dokazana.

Po poročilu s. Hlebca zakaj je potrebna enotna fronta, za čem stremi in ka-

ko naj bo sestavljen skupen odbor, se je razvila živa debata, iz katere moremo poročati pač samo to, da so vsi navzoči uvideli potrebo skupnega nastopa razcepljenih organizacij in bili za upostavitve skupnega odbora.

Ker se vsled kratkega časa ni moglo razpravljati tudi o predlogu ZNSO kako naj bo sestavljen ta odbor in kakšne naj bodo naloge tega skupnega odbora, se je izvolil članski pripravljalni odbor iz zastopnikov: ???

ki naj izdela skupen predlog in skliče ponovno zopet konferenco, ki naj ta predlog odobri. Izvoljeni odbor se bo sestel takoj po praznikih.

Kakor so bili vsi zastopniki strokovnih organizacij za enoten nastop vendar so nekateri stavili razne pogoje. Nebistvene radi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti. Omeniti pa moramo en pogoj in predlog, ki je za nas pricipijelne važnosti in katerega so iznesli i socijalistični i klerikalni zastopniki.

Omenjeni zastopniki so namreč mnenja, da je predpogoj uspešnega dela v skupnem odboru to, da se ustavi v našem časopisu vsaka kritika drugih organizacij, ki bi sodelovale v odboru.

Medtem pa smo mi v tem pogledu

drugačnega mišljenja. Vkljub sodelovanju z zastopniki ostalih organizacij, bomo ostali zvesti našim dosedanjim načelom in obstojale bodo med nami še vedno velike načelne razlike. In če bomo opazili, da ena ali druga organizacija ne vrši svoje dolžnosti kot bi jo morala, bomo to naše mnenje v časopisju tudi objavili.

V akcijskem odboru bomo skupno z ostalimi organizacijami delali na izvedbi naloga, katere smo si postavili. Sklepi tega skupnega odbora bodo seveda mero-dajni tudi za nas in jih bomo izvajali, če bi nam tudi popolnoma ne ugajali. Vendar pa bomo v slučaju, če bi akcijski odbor napravil kak sklep, ki po našem mnenju ne bil pravilen, kritizirali v časopisju in iznesli svoje manjšinsko mnenje.

Ta svoboda je potrebna in upamo, da se z našim stališčem v tem vprašanju strinja večina ročnega in duševnega delavstva tudi po drugih organizacijah. Enako svobodno ostane seveda tudi drugim organizacijam, da iznesejo v javnost naše napake in pogoške.

Laž ima kratke noge!

Prehitro praznovanje zmage.

Dne 9. decembra 1923 so se vršile v rudarskih revirjih volitve zaupnikov v II. rudarsko skupino. Listi »Delavec«, »Naprejek«, »Delavske novice« in celo »Jutro« se je pridružilo velikemu splošnemu veselju: Z. R. D. je pogorela, zmagovali so Čobal-Korunovi patriotje, »pametni in razsodni možje«. (Buržuazija se še vedno spomni na lepe čase, ko so razni Kristani in drugi taki patriotje zmerjali rudarje z: barabami, smrkovci itd., kadar so zahtevali večji kos kruha in iz hvaležnosti jih imenuje »pametne in razsodne«. Kristan — milijonar, Čobal-Korun — na poti k milijonom, res »pametni«.)

»Absolutno večino smo dobili«, »Socialistična večina«, »Rudarji vstajajo« in polno pobožnih želj so napisali kot fakti. Toda njihovo veselje je bilo kratko, ker resnica je drugačna.

Ker so iz vseh revirjev odšli naši najboljši zaupniki, smo poročila dobili malo bolj pozno in jih šele danes objavljamo. (Če bi jih nikoli ne objavili, bi se raznim »delavskim prijateljem« najbolj dopadlo, ker bi še naprej lahko prodajali laži.)

	ZRD	Unija	Klerikalci	Nacionalisti
Trbovlje	26	15	—	—
Zagorje	12	—	2	2
Hrastnik	4	8	—	—
Velenje	15	2	—	—
Kočevje	5	—	5	—
Zabukovca	1	3	—	—
	63	28	7	2

Iz Rajhenburga in Hude jame še nimamo poročil. Namestnike nismo objavili, ker nam niso vsi o namestnikih poročali in nimamo še celotnega poročila.

Iz Trbovelj nam pišejo:

Laži, ki jih raznašajo socialpatriotični listi o izidu volitev v II. rud. skupino, so le njihove pobožne želje. V Trbovljah je Unija dobila 16 mandatov, ZRD 22, 4 pa so bili izvoljeni, ki niso kandidirali na nobeni listi, a so naši člani in si jih zato prilaščamo mi. Zupančič in Krušič sta bila res izvoljena za lokalna zaupnika, ker se naši niso prve seje polnoštevilno udeležili in listi, ki so pa na seji bili, niso enotno nastopali, ker niso bili pripravljeni.

Ker so nam odgnali iz Trbovelj skoraj vse zaupnike in ker nismo mogli imeti nobenega shoda, je bilo z naše strani premalo agitacije in volitev se je udeležila komaj ena petina. O kakem naraščanju glasov Unije ni govora. Uspeh so dosegli lahko le zato, ker naši niso šli na volišče.

Iz Hrastnika poročajo:

Patriotje so liči. Vse bi radi imeli. Da kar ni, se zlažejo, samo da so na papirju zmagovalci. Ojstro spada k Hrastniku in tu je ZRD dobila vse mandate, a to zamočijo. V Hrastniku so pa res dobili večino, pa ne vse, kakor pišejo; mi smo dobili dva mandata. Volitev se je udeležila samo ena šestina delavcev. Mi smo hoteli bojkotirati in šele zadnji čas postavili listo na pritisk centrale in je manjkalo časa za agitacijo, ko so nam odpodili vse zaupnike.

V Zagorju so socialni patriotje dobili samo enega namestnika in še ta ni bil izvoljen, ampak so ga dobili zato, ker smo mi kandidirali nekega našega sodruha, ki še ni bil polna tri leta v Zagorju, pa so nam ga vsled tega črtali in nadomestili s patriotom.

Iz Kočevja pišejo:

Dne 9. decembra smo imeli volitve. Izvoljenih je bilo skupaj 22 zaupnikov. Dva stara in 20 naših razredno-zavednih proletarcev. Stari nam silno nasprotujejo. Pa nič zato, samo da smo pomedi. Potrjeni še nismo. Naj živi solidarnost vseh tlačenenih proletarcev!

Rudarji vstajajo! Res je! Ali rudarji ne vstajajo zato, da oživijo umirajočo socialpatriotično Unijo, ampak zato, da de še močnejše združijo v ZRD in da končno obračunajo s prikritimi in odkritimi sovražniki in da združeni v eno samo močno razredno organizacijo pomagajo sebi in svojim družinam iz bede in pomanjkanja in da si izvojujejo z ostalim delavstvom zmago dela nad kapitalom.

Ljubljanska občina.

Klerikalci in socialisti proti interesom delavskega razreda.

Na ljubljanskem magistratu so dolga desetletja paševali demokracije in ljubljanska občina je bila dolgo časa korito, s katerim so gospodarili kapitalisti bankirji. Imena Hribar, Tavčar, Drapornik, Žerjav, Kramer, Ribnikar itd. ozna-

čujejo politiko ljubljanske občine dolga leta. Po vojni je izkoriščano ljudstvo spregledalo in uvidelo, da ostane volk požrešen in nenasiten, čeludi se za-grinja v slovenske trobojnice. In Ljubljana, demokratsko-bankirska Irdnjava, se je pričela majati. Zaenkrat jo je rešil zakon o zaščiti države, na podlagi katerega so demokratje vrgli iz občine zaslopnike proletariata in jih nadomestili z zaslopniki bank in veleindustrijev. To ni moglo dolgo trajati in Žerjav je izdelal nov volilni red, ki naj bi ugonobil druge in rešil demokrate. Toda v jama, katero je pripravljaval drugim, je padel sam. Pri volitvah 3. decembra 1922 je dobila pet sedmin vseh mandatov Zveza Delovnega Ljudstva in s tem absolutno moč in neovirano možnost delovanja.

Žal, da vsled pomanjkanja proslora ne moremo povedati svojega mnenja o tem, je-li bilo z razrednega stališča pravilno, z »Zarjani« in krščanskimi socialisti sklenili zvezo in skupno nastopati. O tem morda ob drugi priliki.

Konstataciji pa moramo, da z delovanjem te Zveze Delovnega Ljudstva v mnogih slučajih nismo bili zadovoljni in ker so bili nekateri člani ZDL tudi člani neodvisnih organizacij, smo jih pri raznih prilikah opozarjali, da naj vendar pospešijo realiziranje socialno-političnega programa ZDL. Toda zaman. Po vsaki seji akcijskega odbora smo vedno in vedno slišali od naših sodrugov: To se je odložilo, to se je preložilo na prihodnjico. In ta prihodnjico smo dolgo čakali in nadočakali. In ko smo vprašali, zakaj se je preložilo in odložilo, so odgovorili: Klerikalci nočejo, Zarjani se upirajo, mi sami ne moremo.

Zveza Neodvisnih Strokovnih Organizacij je že julija meseca predložila službeno pragmatiko za mesne uslužbence in delavce, disciplinarni red in pravila za pokojninski sklad, ker dotedanja pragmatika, disciplinarni red so nazadnjaški nesvori, rojeni od demokratskih reakcionarcev.

Potekali so meseci, urgiralo se je večkrat, da pride na dnevni red pragmatika, službeni in disciplinarni red, ali klerikalci in Zarjani so vedno skupno nastopali proti novi zboljšani pragmatiki. Tu se mora spregledati klerikalna hinavščina. V »Slovincu« se v besedah zgražajo nad beograjsko vlado radi železničarske pragmatike, v Ljubljani na magistratu pa niso v dejanju nič boljši, ampak še celo slabši, ker nasprotujejo novi pragmatiki, ki bi zboljšala stanje meslinih delavcev in uslužbencev.

In Zarjani? Ti niso boljši od klerikalcev. Tokan je na sejah občinskega sveta, pa še celo na javnih shodih javno govoril: Mi socialisti ne smemo zastopati samo delavskih interesov, ampak interese občine. Torej v interesu »občine« je, da nastavi visoko stanarino v novih hišah, da ne bo »občina« trpela škode. Da ne bo občina trpela škode, so se zarjanski socialisti upirali pobolj-

šanju plač in zato nasprotujejo tudi pragmatiki. Naši sodrugi so pri klerikalcih in socialistih naleteli na odpor, kadar so predlagali kakršnokoli zboljšanje. Oni so ovirali vsako delo v korist delavstva. Tako so klerikalci in socialisti dopuščali, da se delavcem niso izplačevale 35% doklade za nočno delo, na kar imajo pravico po pogodbi, klerikalci in socialisti so se upirali, da izenačijo plače moških in ženskih uslužbencev, in kar je glavno, klerikalci in socialisti so zagovarjali demokratsko Forliča v elektrarni, ki je teroriziral delavce, ker so se organizirali. Klerikalci in socialisti so nastopili torej proti svobodi združevanja in zakrili so z neko nezavesnostjo ali pa neinformirano disciplinarno komisijo sumljive mahinacije Forliča, ki je oškodoval meslino občino s prodajanjem občinskega materiala.

Klerikalci in socialisti so s takim svojim postopanjem pljunili na komunalni program, ki je bil podlaga ZDL, in s tem našim sodrugom onemogočili dalje ostati v isti. Ker niso mogli naši sodrugi prevzeti odgovornosti za tako protidelavsko politiko ZDL, so morali izstopiti iz nje in razkrinkati izdajalsko početje klerikalcev in Zarjanov-socialistov, ki so pred volitvami prisegali na komunalni program, potem pa, ko so bili izvoljeni, delali proti programu v korist kapitalistov.

Naši sodrugi bodo ostali v občinskem svetu kot samostojen klub NDSJ in se še naprej borili za pravice delavskega ljudstva.

Brivski pomočniki, pozor!

Zadruga brivcev v Ljubljani je 18. decembra 1923 poslala ljubljanski organizaciji brivskih pomočnikov pismo, s katerim odpoveduje dosedanje kolektivno pogodbo.

Dosedaj veljavna kolektivna pogodba je brivskim pomočnikom osigurala 9 urni delavnik (kot kompenzacija so imeli zato pomočniki vse praznike proste) na katerega so navalili brivski mojstri. Ze med letom so parkrat poskušali podati delovni čas, kar pa se jim spričo odločnega odpora brivskih pomočnikov ni posrečilo. Pred nekaj tedni pa so dobili par novih pomočnikov, ki so pripravljeni delati tudi 12—14 ur in ko so si zasigurali te ljudi, smatrajo da so dovolj močni, da odpovedo kolektivno pogodbo in da s tem odvzamejo brivskim pomočnikom še to malo pravice, katere so si obdržali.

Brivski mojstri hočejo komandirati in izkoriščati pomočnike brez pogodbe. Brivski pomočniki se morajo pripraviti na hud boj, da ohranijo sedanjo kolektivno pogodbo, ki jih varuje pred samostojnim izkoriščanjem. Pridobiti morajo še one nezavedne sodruge, ki v svoji slepoti podpirajo mojstre in izdajajo svoje lastne interese in interese celokupnih pomočnikov.

LISTEK.

Delavski red.

(Predlog »Splošne železničarske organizacije« (prej »Neodvisne strokovne železničarske organizacije«), ki ga je predložila ministrstvu Saobračaja v Beograd z zahtevo, da ga potrdi, in »Delavski zbornici v Ljubljani«, da podpira ta predlog.)

Člen. 1.

Razen uslužbencev so zaposleni pri železnici še delavci, ki se dele:

- a) na kvalifikovane;
- b) na polkvalifikovane;
- c) na nekvalifikovane delavce in
- d) na vajence.

Kvalifikovani delavci so oni, kateri so se izučili kakega rokodelstva ter delajo kot rokodelci. Polkvalifikovani delavci so oni, ki nimajo učnih izpričeval, pa vrše rokodelska dela in pomagajo rokodelcem. Ako ti polože po treh letih izpit pred strokovno komisijo, se jih uvrsti med kvalifikovane delavce.

Nekvalifikovani pa so vsi drugi delavci, kateri se niso izučili rokodelstva ter ne spadajo med polkvalifikovane.

Člen 2.

Sprejem v službo.

V službo se lahko sprejme vsak državljan kraljevine SHS, ki je za železniško službo sposoben ter je:

- a) dovršil 18 leto.
- b) Obvlada službeni jezik.
- c) Ni v konkurzu ali pod skrbstvom ter ni bil obsojen radi zločina ali tatvine.

Rokodelski učenci se sprejemajo z dovršenim 14 letom.

Vsak delavec je sprejet v službo kot začasni delavec ter postane stalen po enoletnem službovanju, ako je vojaščine prost in star 21 let.

Člen 3.

Delavni čas.

Za vse delavce, bodisi kvalifikovane, polkvalifikovane, nekvalifikovane ali vajence, bodisi da delajo v zaprtih prostorih ali na prostem ali v turnusu, velja čisti 8 urni delavni čas.

Vsako delo, ki presega 8 ur dnevno, se plača kot čezurno delo s 100% vseh

prejemkov (mezda, even. osebna, rodbinska doklada).

Delo ob nedeljah in praznikih počiva. Vsako delo ob nedeljah in praznikih se plača kot čezurno delo vsem, izvzemši delavce v turnusih.

Naslednji prazniki: 1. januarja, velikonočni ponedeljek, binkošni ponedeljek, Rešnje telo, Božič, Vidov dan, 1. december in kraljev rojstni dan se plačajo, dasi delo počiva. V slučaju dela se plača čezurno delo.

Delavci, ki vrše službo v turnusu 12/24, imajo mesečno pravico do dveh odmorov po 24 ur, kateri se jim plačajo. Vpeljava drugih turnusov kot 12/24 je dovoljena le v sporazumu z delavskimi odbori. V slučaju, da si v izrednih slučajih delavec teh odmorov ne more izkoristiti, dobi za ta dva dni plačano čezurno delo. Pri progovnih delavcih se računa v 8 urni delavni čas tudi čas, ki ga porabijo za pot od svojega rednega službenega mesta do kraja dela na progi in za povratek v redno službeno mesto. Ako pa se vrši delo več kot dva kilometra od rednega službenega kraja, jim pristojajo dnevnice po predpisih o dnevnicah. Za strojno in vlakovno osobe znaša normalni mesečni delavni čas 208 ur. Vse delo čez

208 ur se plača kot čezurno delo. V slučaju nezgod ali nepredvidenih prometnih ovir (snežni zameti, plazovi) se more delavce zaposlili ljudi čez 8 ur in sicer največ do 12 ur in se mora plačati poleg evenl. pripadajočih dnevnic ves čas preko 8 ur kot čezurno delo.

V drugih slučajih ne sme čezurno delo znašati več kot dve uri dnevno, ter se sme vršiti le v izrednih, neizogibno nujnih slučajih.

Delodajalec sme sporazumno z delavskimi odbori razdeliti delo na posamezne dneve tako, da so delavci ob sobotah popoldne prosti.

Člen 4.

Dopust.

Vsi delavci imajo pravico na redni plačani letni dopust in sicer:

- a) Začasni delavci 7 dni;
- b) Stalni delavci:

- do 5 let efektivne službe 10 dni
- do 15 let efektivne službe 12 dni
- do 25 let efektivne službe 20 dni
- čez 25 let efektivne službe 30 dni

V slučaju, da delavec iz službenih ozirov dopusta ne more izkoristiti do- tično leto, ga lahko izkoristi še prihodnje leto. V slučaju, da tudi prihodnje

Če se mojstri o pravem času ne premislijo, bodo imeli boj, kakoršnega ne pričakujejo. Brivski pomočniki ne bodo ostali osamljeni, podpirali jih bodo vsi ročni in duševni delavci in če je mojstrom vseeno, se bodo še kesali.

Opozorjamo brivske pomočnike po drugih mestih in pokrajinah, da ne po-

tujejo v Ljubljano in da se ne odzovejo vabilom mojstrov, vse dotlej, dokler mojstri ne bodo priznali kolektivne pogodbe.

Brivski pomočniki iz Ljubljane pa naj se pripravijo, dobro pripravijo, ker uspeh bo na oni strani, ki bo odpornejša. 18. januar 1924 se bliža. Na noge!

IZ RAZNIH POROČIL.

Zakaj ne pride do ujedinitve?

»Gračni Radnik« organ Saveza grafičnih radnika i radnica Jugoslavije, (ki je neutralen t. j. ne pripada niti C. R. S. O. J., niti G. R. S.) piše v članku »Ujedinjenje sindikalnega pokreta« o odgovoru G. R. S. na pismo C. R. S. O. J., o čemur smo pisali tudi mi v prejšnji številki »Strok. Borbe«. »G. R.« pravi, da se iz odgovora G. R. S. jasno vidi, da se hoče drugi struji diktirati: Hočeš ili nočeš. Konstatira nadalje, da G. R. S. hoče strokovne organizacije spraviti pod okrilje soc. stranke in da je iz pisma jasno, da G. R. S. (social-patriotje) nočejo ujedinitve. Članek končuje: Delavski pokret ni monopol posameznika, da bi mogel vsak po mili volji z njim razpolagati. Dolžnost enih in drugih je, da poslušajo glas delavskega razreda, ki hoče samo eno: Ujedinjenje za vsako ceno. Če ne bodo storili to, se jim bo zgodilo, da jih bo delavstvo vrglo na cesto s klici: »Proč, zločincil«

Edison o štirinurnem delavniku.

Znani ameriški izumitelj Edison je pred kratkim potrdil to, kar so nekateri trdili že pred njim; da bo napredek tehnike omogočil znatno skrajšanje delovnega časa. Stroji bodo toliko spopolnjeni, da ne bo treba delati več kot 4 ure. — V Ameriki razgovarjajo o skrajšanju delovnega časa, pri nas pa ga »v interesu povišanja produkcije« podaljšujejo, brez ozira na to, da tisoči ginejo vsled gladi in brezposelnosti.

Jugoslovanski delavci sužnji v francoskih kolonijah.

Komunistične »Radniške Novine« so leta 1920 obširno pisale in iznesle pismene dokaze, da je neka družba spravila z lažnjivimi obljubami 800 delavcev v Francijo in da se je vseh teh 800 delavcev prisilno kot ujetnike spravilo v francosko kolonijo v Maroko (Afrika), kjer se ne smejo ganiiti. Komunistični klub je takrat podal v parlamentu to-zadevno interpelacijo, odgovora pa ni dobil, ker so ga preje zaprli in razpuslili. — Leta po 3 letih pa piše beograjsko »Vreme« (radikalni list), da sta pribežala zopet dva od nesrečnih 800, ki so še v sužnjosti in pripovedujeta strašne stvari.

Jugoslovanski delavci, ki so kot slobodni ljudje šli v Francijo, so bili nasilno odvedeni v Maroko, kjer morajo pod stražo delati v nevarnih krajih (v

Maroku so neprestani upori domačega prebivalstva proti imperijalističnim Francozom). Ne da se jim niti dovolj hrane, niti obleke, lrpeli morajo strašno žejo in prepeva se jih in zapira. Ne dovoljuje se jim pisati pism in tako so odrezani od svojcev in sveta, brez pomoči in zaščite.

Naša vlada, pokorna služkinja francoskih imperijalistov, ni doslej ničesar ukrenila za osvoboditev teh 800 jugoslovanov. So pač delavci.

5400 let ječe.

Že peto leto sedijo v ječah Hortijeve Madžarske 803 politični krivci radi sodelovanja v sovjetski diktaturi. Ti delavci so obsojeni na drakonske kazni, brez da bi bili sojeni. Še danes imajo za odsedel v zaporih, kjer se jih sadistično muči, skupaj nad 5400 let.

Sovjetska Rusija, kateri je že uspelo, da je rešila iz zaporov skoraj vse člane bivše madžarske sovjetske vlade, vodi z madžarsko vlado pogajanja, da zamenja te žrteve belega terorja z madžarskimi aristokrati, ki jih drži sovjetska vlada v Rusiji.

Stol sedmorice v Zagrebu oprostil vse obsojene rudarje.

Med stavko in cele mesece po stavki so bili celjski, laški in lilijski zaporni polni rudarjev, katere je orožništvo aretiralo brez povišanja. Obdolženi so bili zločinov po zakonu o zaščiti države (zakonu o zaščiti kapit. profilov). Po krivici zaprli so sedeli rudarji od 14 do 94 dni, brez da bi se jih poslavo pred sodišče. Končno je bilo 9 rudarjev obsojenih od 7 do 14 dni zapora, a vsak je sedel že po več tednov. Več kot 100 rudarjev pa je bilo po 3 mesecih inkvizitorske preiskave izpuščenih brez da bi se jih sodilo.

Obsojeni rudarji so vložili priziv in pred božičem je stol sedmorice v Zagrebu razveljavil vse obsodbe kot napačne. Nadalje je stol sedmorice konstatiral, da je slovenska preslava zakona o zaščiti države napačna.

Ali bodo rudarji, ki so po nedolžnem sedeli v zaporu dobili odškodnino? Ali bodo listi, ki so rudarje aretirali in jih držali v zaporu klicani na odgovor?

Vsak zavedni proletarec mora biti naročnik „Strokovne Borbe“.

V mojo obrambo.

Nekdo je v štev. 21. laži Delavskih Novic našmiral v imenu »rudarja«, ki je drugače skrahirani profesor — dopis, na katerega se jaz (kar se moje osebe tiče ker sem navajen obrekovanj judežev) ne bi oziral, da isti ne seže v proletarsko gibanje cele Jugoslavije, zlasti pa Slovenije.

Predno se ozrem na dopisuna, ki je lumpenproleter in se po svoji hinavščini krije za hrbet odgovornega urednika, drugače pa je iz vrst nekih diktatorjev laži Delavskih Novic, moram pripomniti (a to je tudi zavednim sodrugom znano) da so vsi napadi na mojo osebo izšli radi tega, ker nočem biti lutka onih, kojima je proletarska stvar 99. skrb, nego sem kot odločen bореc proletarskih interesov vsigdar odločno nastopil v bran delavskih pravic ne glede nato, ako je to po volji raznim Fabjančičem, Klemenčičem in ostalim tičem. Vsakokrat sem imel pred očmi pravi in skupen interes revolucionarnega proletarijata, ne pa voljo posameznih strokovnih in političnih birokratov, pa naj si bodo oni te, ali one barve. Da je delavski pokret v Sloveniji in Jugoslaviji potom takih tičev zavožen, to je danes že slehernemu proletarcu znano, kakor tudi to, da so temu naravnost krivi oni, ki se še danes igrajo generale brez vojske, akoravno jih je revolucionarni proletarijat že davno pogljal rakom zvižgat. Toda o tem drugič, sedaj pa pridemo na stvar.

Ker figa mož, ki ga je vino Kolovratarjeve gostilne in Unionske kleti toliko zmešalo, da je zapadel v »delirium tremens« (gospod skrahirani profesor bodo menda še kaj latinski razumeli) ni mogel, oziroma ni smel povedati odkod je prišel na 9000 K (jaz podčrtal) bom pa jaz to povedal.

Prišel sem začetkom meseca marca 1922 v Slovenijo s spremstvom bajonetov — katerim i-či služijo, — in kot žrtev onih številnih progono proletarijata, ki so bili po Obznani in kot žrtev onih, ki so za časa neusmiljenega terorja popihali na varno. Jaz nisem šel na varno, nego na delo. Za mojega bivanja v Trbovljah štela je ZRD čez 6000 članov. Predpriprave uspešnega lanskega rudarskega štrajka pričajo, da nisem spal. Seveda je moj nastop izzval med raznimi F-čiči, K-čiči in ostalimi tiči odpor, ker jim je odločen nastop zavednega proletarja prekrižal njegove peklenške namene. Da je temu tako, naj priča moj izgon iz vseh rudarskih revirjev. Da sem služil buržuaziji, gotovo me ne bi ta preganjala. — Jsem ni bilo še to zadosti. Mene je trebalo na vsak način vsaj za nekaj časa onemogočiti in zato se je s strani teh i-čev poskušalo vse, pa tudi to, da se moralno ubije odločnega nasprotnika. Ker pa to tako lahko ne gre, so se poslužili čiči in tiči za blodele duše in je nekoga pomladanskega dne 1923. v imenu Z. R. D., toda brez vednosti

iste, podala trboveljski orožniški postaji sledečo ovadbo:

Peterkovič je v juniju mesecu 1922. prejel kot obračun podružnice ZRD v Krmelju KJ 1600.—

1. V. 1922. prejel je od Karola Weber KJ 976.—

23. VI. 1922. prejel je za pot v Celje KJ 2000.—

(tukaj mu priznamo vlak 56 K in 1 dnevnic 120 K, je 176 K), ostanek KJ 1424.—

si je Peterkovič osvojil. KJ 6000.—

dne 4. VIII. 1922. je izvil od ZRD za prehrano KJ 3000.—

skupaj KJ 9000.—

Satanska podlost i-čev in -čičev se najbolje vidi iz tega, da so mi pri postavitvi Celje, odštevši karto in dijete, h koncu kar »prpopali« 1424 K (če so že hoteli se posluževati napačnih števil, tedaj bi bilo pravilno »prpopati« 1824 K, ali v tem slučaju vsekakor odpade onih 2000 K).

Na ta način je torej gospod lažnivec -čič prišel na 9000 K.

Sedaj pa naj govori akt državnega pravdnštva v Ljubljani štev 494/23, na podlagi katerega sem jaz kot žrtev denunciacij i-čev in -čičev sedel po nepotrebnem 6 tednov v preiskovalnem zaporu.

Tam je zablodela duša J. K. (jaz sem mu namreč že davno oprostil, ker vem, da je zapeljan od i-čev in -čičev) kot priča pred deželnim sodiščem v Ljubljani izpovedala sledeče:

Peterkovič je prejel za Krmelj KJ 1606.—

za Celje 2000 K, manj za karto 56 K in za dijete 120 K, je KJ 1824.—

od Webra KJ 976.—

na ta način si je samolastno pridržal KJ 4406.—

Kakor vidimo, je gospod pri-čič pri prvem sestanku dal 50% skonta svoje terjatve in pogledmo si ga dalje:

»Odbornika ZRD Avgust Godec in Franc Bogve sta nakazala Peterkoviču kot posojilo, da je plačal hrano 3000 K, torej skupen dolg Peterkoviča pri odhodu iz Trbovelj iznaša 7406 K. Pri bližnj 14 dni pozneje mu je odbor prižnal za 6 tednov plačo od 5250 K in nam faktično dolguje Peterkovič sedaj še 2156 K. Pri obračunu 20. VII. 1922 še nismo natančno vedeli koliko nam dolguje, da je pa nekaj dolžan, to ve sam. Do kdaj mora vsoto poravnati, tega mu nismo rekli. Dolg bo plačal kakor mu bo mogoče. Ne vem, če je bil ta čas kje vposlen.«

Ta priča je bila za časa mojega bivanja v Trbovljah blagajnik ZRD, za časa pa, ko je dala ovadbo orožnikom in pričala pred sodnijo, pa tajnik ZRD. Torej ta pri-čič je pri koncu namesto poverbe zahteval neki dolg, ki je pa, kakor sam pravi, že plačan. Ali pogledmo kaj drugi pravijo.

leto ne more izkoristiti dopusta, se mu morajo dotični dnevi plačati.

Orožne vaje, bolezen in zdravljenje se ne vračunava v letni dopust, enako se tudi nedelje in prazniki ne štejejo med dopust.

Člen 5.

Plače delavcev.

Plače delavcev se uredi sporazumno med delodajalcem ter zastopniki delavcev in se vzamejo za začetne plače za vse delavce v območju ene direkcije povprečne plače, ki se ugotove v privatnih podjetjih v kraju, kjer je sedež direkcije.

Za ugotovitev teh začetnih plač velja odredba ministrstva saobračaja M. S., broj 6705 z dne 18. avgusta 1923.

Vsake tri mesece se sestane glavni delavski odbor z zastopniki direkcije, ter določi sporazumno z ozirom na povišanje ali znižanje draginskih razmer procentuelno zvišanje ali znižanje plač s pripombo, da se 5% povišanje ali znižanje draginskih razmer ne upošteva. Kot začetne in končne plače veljafo:

Tek. štev.	Kategorija	Mezda na ure v dinarjih		Mezda na dan v dinarjih	
		min.	maks.	min.	maks.
1	Kovači samostojni	8	12	64	96
2	Strojni ključavničarji	8	12'50	64	100
3	Stavbni ključavničarji	8	12'50	64	100
4	Elektrikarji	8	16	64	128
5	Kleparji	8	14	64	112
6	Livarji	8	14	64	112
7	Kotlarji	8	12'50	64	100
8	Mizarji	8	13'75	64	110
9	Modelisti	8	15	64	120
10	Monterji	8	13'75	64	110
11	Kolarji	8	13'75	64	110
12	Žel. — lesni strugarji	8	13'75	64	110
13	Tesarji	8	16'	64	128
14	Zidarji	8	16'	64	128
15	Tapetniki	8	13'75	64	110
16	Mehaničarji	8	16	64	128
17	Kovači bakra	8	18	64	144
18	Slikarji, pleskarji	8	12'50	64	100
19	Piloseki na stroj in roko	8	16	64	128
20	Kurjači kotlov	8	15	64	120
21	Strojniki	8	15	64	120
22	Brusači	8	16	64	128
23	Kovintiskarji	8	16	64	128
24	Pomožni strojni delavci in polkvalificirani delavci sploh	7	11	56	88
25	Dinarji in nekvalificirani delavci in delavke sploh	6'50	9'50	62	76
26	Vajonci	1'50	3'50	12	28

Te dnevnice se odredajo po kvalifikaciji delavcev za 8 ur, a čezurno delo se plača s 100%.

Člen 6.

Trošnine in odškodnine za selitev.

Za delavce veljajo za nadomestovanje, službena potovanja ali selitve vsi predpisi »pravilnika o odškodninah za službena potovanja in selitve« ter se določajo dnevnice in prenočevalnine v izmeri, ki je določena za kategorijo slug.

(Dalje prih.)

Plenarna seja C. R. S. O. J.

se bo vršila 27. in 28. januarja 1924. — Seja se bo vršila v prostorih CRSOJ. Takovska ulica 21 v Beogradu.

Dnevni red:

1. Poročilo izvrševalnega odbora.
2. Razlaga 20. člena statuta.
3. Ujedinjenje strokovnega pokreta.
4. Organizacija tiska.
5. Dopolnitev članov CRSOJ.
6. Predlogi in vprašanja.

Pozivljajo se vsi člani plenuma, da se seje brezpogojno in pravočasno udeležijo.

Izvrševalni odbor CRSOJ.

Druga priča: »Karol Weber, odbornik ZRD kratko pravi: Obtoženec ni prejel od mene nobenega denarja, v kolikor se jaz spominjam, morebiti je on imel za kaj drugega obračunati.« Pika.

Tretja priča: Jože Gorjanc, plačani blagajnik ZRD, kratko pravi: Obtožencu sem po naročilu odbora izplačal kron 3000.—« Pika.

Na podlagi donešenih dokazov raznih čičev in tičev ter na podlagi sodniškega zaslišanja raznih prič je sledil sklep državnega pravdnštva iz deželnega sodišča v Ljubljani, da se kazenski postopek ustavi, ker se na podlagi vodene preiskave ni dalo ugotoviti nobenega kaznivega dejanja. Dokaz za vse spredaj navedeno akt drž. pravdnštva v Ljubljani. Tukaj pa moram še pripomniti, da se jaz nisem skliceval na zgoraj navedene priče, nego so to priče, ki jih je imela obtožba. Moje priče niso bile sploh zaslišane, ker ni bilo potrebno, ker je obtožba sama priznala svojo polomijado.

Torej razni čiči, tiči in pričci so zahtevali od mene poverjenih K 9000, potem so zahtevali dolg od K 7406.— v enem dopisu na M. S. O. v Beogradu pa zopet poverjenih K 7.456. Eden tič pa, ki slučajno nima na koncu čič, je pa na strankini seji dne 18. avgusta 1922. zahteval od mene poverjenih K 12.000 iz istega naslova, ali si slučajno ni hotel privoščiti polomijade pri sodnji, na katero se vedno sklicuje. Tiči so od mene zahtevali poverjeni denar in menda dosmrtno ječo, pričci so pa potrdili, da mi je nalogom odbora ZRD izplačano za hrano K 3000 za časa mojega izгона iz Trbovelj, pozneje pa, ko so tiči ugotovili poverbo, mi je pa zopet nalogom Z. R. D. izplačana plača za 6 tednov v znesku K 5.250.—, kar znaša skupno 8.250 kron in so mi na ta način izplačali še za K 844.— več od onega, kar so hoteli, da sem poveril, Bog jim oprost, ker so to tiči brez kril.

Nimam namena, da tukaj grem še dalje v podrobnosti, nego za enkrat pozivljam ZRD naj na tem mestu odprto izjavi sledeče:

Ako je dvomila, da sem jaz poveril neki denar, zakaj ni mene pozvala na odgovornost?

Ali je ovadba J. K. pri orožniški postaji v Trbovljah ZDR znana in na podlagi katere seje sejnega sklepa je to storjeno?

Mislil li ZRD, da mi je za obrekovanje in prestani preiskovalni zapor potrebno dati zadoščenje?

Zakaj ni ZRD odgovorila na moje pismo, ki sem ga lansko leto poslal v stvari tožbe Bidovec in drug in ali je ZRD sploh znano, da je tako pismo prišlo?

Kedaj je bil sklep seje, da sme J. K. pisati M. S. O. v Beograd nepremišljeno in podle ovadbe proti meni v imenu ZRD?

Jaz pa izjavljam sledeče:

Sodrug, ki so to stvar bodisi zavedno ali nezavedno inscenirali in ki so stali na vodstvu delavskega pokreta Slovenije in Jugoslavije, niso me do danes v tej stvari pred kompetentnim forumom pozvali na odgovornost, akoravno — kakor sem mogel slišati s tretje strani — so o tej stvari nekočkrat diskutirali. Pozivljam gospoda nadzornika proslulih Delavskih Novic Fabjančiča naj se izjavi, ali je on pisal to notico pod imenom »Rudar« ali pa naj pove, kdo jo je pisal, ker ga drugače smatram za navadnega lažnjivca in če želi, lahko še enkrat poišče pokvarjeno dušo, ki bo šla iskat leka svoji zablodelosti pri buržuaznem državnemu pravdniku.

Sem v delavskem pokretu na strani revolucionarnega proletarijata že od leta 1910., boril sem se vedno zoper korupcijo in intrige, žrtvoval sem za revolucionarno stvar sebe in svojo družino in mi bo še nadalje dolžnost boriti se zoper trote v delavskem pokretu pa naj se oni pišejo s — čič ali pa kako drugače.

Kako so me razni tiči denuncirali pri oddelku za notranje zadeve, pri policijski direkciji in celo v podjetju, v katerem sem uposlen, bodem svoječasno še povedal, ali naj se vsi čiči, -tiči, -hudiči zapomnijo, da pride gotovo dan, ko bo jim odklenalo in se ne bodo mogli več kriti za hrbet odgovornih in nedolžnih uradnikov, meni pa tudi ne bo potreba, da se poslužujem njim milega buržuaznega sodišča, jim bo proletarijat zvil vrat sam.

Franjo Peterkovič.

Litijsko pismo.

Skončano je leto, polno muk za delavstvo, stopili bomo v novo, v katerem naš čaka še mnogo dela, predno pridemo do zaželenih uspehov za proletarijat. Predno pa zaznamujemo nadaljnje delovanje, je, da pojasnimo delovanje minulega leta, v katerem je imelo delavstvo nekatero bridko izkušnjo. Razkosa delavstva v razne meščanske organizacije ali sploh neorganizirano. Ne bomo se spuščali za enkrat v širši delavski pokret, ker to je razvidno že iz naših časopisov, kdor z zanimanjem čita. Omenili bomo le na kratko pokret delavstva v Litiji, ki vodi hude boje za obstanek tekstilnega proletarijata. Močno gibanje tekstilnega delavstva, ki se je pričelo dvajselega leta, se je čim dalje bolj širilo na razredno zavednem stališču, da si vpostavi organizacijo iz svojih delavskih vrst, ker meščanska NSZ ni hotela voditi boj za delavstvo, ampak je vodila pod vodstvom Maidata in Bizjaka na račun delavstva uspešen boj za priganjače in najbrž še več sama zase. Tako delo je pa delavstvo hudo obsojalo in ga je tudi leta 1923 istinito obsodilo. Postavilo si je Z. T. in O. D., katere je potem razkrinkala vse delovanje N. S. Z. in raznih priganjačev in ima še precej raznih in resničnih stvari za spraviti v javnost. Ta N. S. Z., katere se je posluževala raznih laži, je bila, ko je izvedela, da je Z. T. in O. D. v preležni večini, skrajno presenečena, tako da lahko trdimo, da razen par zaslepljenih duš nimajo sploh več članov, tako je njihova laž imela kralke noge in njihovo nasilje zgubilo svojo moč. V zadnjem času se je pa pričela vsiljevati našim delavcem, ali bolje rečeno, je prišla delat razdor med delavstvo lista meščanska grupa Svetek-Bernol, katero poznajo naši delavci iz delovanja v bolniški blagajni, akorav ne bi videli delovanja v splošnem delavskem pokretu, teh mogočev in izkoriščevalcev delavskega življa v osebnih častiljnih in razne koristi. Sicer pa mislimo, da ako vštujemo to delo nekaterim skrahiranim kreacijam, ki jih ljudstvo splošno že zaničuje, se ne bomo zmogli veliko. Ali povemo pa tem zahrbljenim, da naj se ne igrajo z ognjem, ker tekstilno delavstvo jim bo pokazalo, da ne mara za take priveske meščanske klike, ki izkorišča delavske krvave žulje v svoje nikdar dovolj polne žepe (sicer se jim je že pokazalo). Tako je tekstilno kot splošno razredno zavedno delavstvo skončalo to buržuazno leto in se napotilo v še resnejše delo, da si bo enkrat priborilo svoje pravice in da bo enkrat proletarijat praznoval svoje proletarsko novo leto skupno z ruskim in svetovnim proletariatom. Potrebno za razvoj proletariata je, da si priboruje pravice, odločali v vseh delavskih zadevah. Na primer sedaj imamo bolniško blagajno, ko jo zastopajo razni od Žerjava in drugih kapitalistov postavljeni korunovci, ki nimajo niti toliko dobre volje, da bi izdali pravila članom, da bi li vedeli, koliko imajo plačali in v katero kategorijo spadajo. Seveda, ako bi delavstvo dobilo pravila v roke, bi bilo precej lažje tem gospodom razne špekulacije z delavskim denarjem izvajati in bi morali pojasniti tudi, kje so fondi tega zavoda, za kar danes sploh ne ve živa proletarska duša. Vrhutega se nahaja še slabo manipuliranje pri podjetjih, ki imajo postavljene nezmožne uslužbenke pri pobiranju članarine bolniške blagajne. Seveda, ko gredo zaupniki intervenirati v pisarno, dobijo kratek odgovor: nimamo nobenih pravil. Povemo pa temu gospodu, da ako nima pravil, naj tudi ne odtrguje pretirane vsote delavcem in delavkam, ker drugače bomo primorani njegovo asistenco in delovanje očrtati javno. — Drugi tak zavod imamo delavsko zbornico, ki jo vodijo ravno tako postavljeni demagogi, katerim je le za čast, kot je naš Bizjak, a za resno zastopanje delavstva nimajo volje. Zato, sodrug in sodružice, brezpogojno je potrebno, da je vsak član Z. T. in O. D., da se v širjenih vrstah neodvisnih strokovnih organizacij bojujemo in zahtevamo od vlade, da razpiše volilne v vse take zavode. Tako posvečimo novo leto razrednemu boju proletariata, ker le v delu je moč.

Dopisi.

(Članek priobčen 7. decembra 1923, štev. 20 na 4. strani o 60.000 kronah.)

Res je, da je bila pri meni hišna preiskava, ne samo ona priobčena v »Novicah«, bilo jih je že več, namreč zaradi političnih stvari. Ni pa resnica, da je bilo 60.000 kron, ampak mesečni obračun približno 23.000 kron, 19.000 podružničnega, skupaj čez 40.000 kron. Nadalje piše pisec brez svojega podpisa, da sem sam okoli pravil, da je bil krvavo zaslužen, prihranjen, tudi to ni resnica. Če sem že rekel krvavo zaslužen, to se nisem lagal, ker vsak član, kateri je plačeval organizaciji ZRD 32 kron, je bil to posameznika denar, vsak posameznik pa ga je krvavo zaslužil, pravilno. Da sem nosil vsaki drugi mesec novo obuvanje, to je zopet laž. Morda mi jih je kupil obersodrug Mlakar ali celo Pašič z brado. Če sem katerikoli kaj kupil sem si za svoje novce, nisem pa nikoli gledal na korita, kakor je pošteni Mlakar Valentin, ki je mnogo vedel povedati o raznih socijalistih in drugih političnih strank. Poštenjak in Miru Pot sta si mislila roke podati. Stari lisjak je bil pa tako prebrisan, da je rekel: ne dam jo! Ali se še spominjaš li Pepče, da si me hotel s korita vreči? Pepče mu pa odgovarja: ti zviš lisjak, če bi pa jaz imel malo več soli v glavi, kakor jo imam, pa bi se mi posrečilo lebe vreči. Pa najboljšje je, če sem za nekaj časa komunist, morda pa pridem za narodnega poslanca ali vsaj do koritka, ker mi je delo v železnicah obležalo. Pa je prišel Pepče za poslanika, prav dobro je reševal narodno vprašanje. Dolgo časa je delal za delavstvo in za kmeta, naredil pa ni nič. Ker ni nič naredil in nič vedel povedati, kakor o aristokratskih damah, so mu zavedni sodrug spodbili tla, da ni mogel več splezati na korito, se je pa Pepče odpeljal in je rekel adijo, sedaj gremo pa med buržuje. Ali kaj bo pa sedaj dragi Pepče? Tu tudi ne bo korita, ker ima Pašič premnogo takih ljudi, ki nočejo delati, on bo gledal na svoje ljudi, namreč na Srbe. Morda dobiš kaj cvenka. Pepče je pa dejal, če ne bo nič korita in nič cvenka, pa saj je še eno meslo zame na tem svežu. Dejal sem, kje pa, Pepče, kje, ali ne veš saj so še orjunčki. Jaz sem mu pa dejal, Pepče, kaj pa, če te orjunčki ne bodo hoteli? Pravil si mi, da si bil čez 20 let socijalist, 3 leta komunist, radikal tako dolgo ne boš, če te pa orjunčki ne bodo hoteli, kaj li še preostane? Dejal mi je Pepče, če korita ne bo in cvenka, delat se mi ne ljubi, žaloval bom toliko časa, da od žalosti umrem. Pepče, toliko časa bodi vsaj radikal, saj veš, če umreš, ti bodo vsaj na grobu vigred zapeli.

Zagorje, 15. decembra 1923.

France Odlaček.

JESENICE. (Kratek odgovor odboru kovinarske podružnice na Javorniku.) V 50. številki »Delavca« so se oglasili ljudje javorniški zamorčki ter umivajo in »žajfajo zamorčka«, svojega rodnega in sebi vrednega brata. Nam je prav žal, da moramo javno pribiti dejstvo, da se nahajajo ravno v odboru javorniške kov. podružnice ljudje, kateri se karakterizirajo po svoji neznajčnosti in nedoslednosti napram svojim lastnim sklepom. Ljudem, kateri se udeležujejo politično pri Orjuni in klerikalcih, to raj pri strankah, ki nimajo nič skupnega z razrednim bojem proletarijata in kateri pošiljajo svoje oroke v vzgojo klerikalcem in Orjuncem, tem ljudem prepovedujemo enkrat za vedno, da nas poučujejo o morali. Vse vaše dosedanje grehe, ki vas oblečujejo, obdržite na svojih plečih in ne obtožujte drugih, kateri nimajo nič skupnega v Vašim kršenju 8 urnika, petolizniško denunciranje pri raznih mojstrih in obrač. ravnatelju Luckmannu in pretiranimi zahtevami slakovkovne podpore, vas zadosno karakterizirajo kot nezavedne borce v smislu razrednega boja. Vse vaše nasvete, katere nam podajate glede udeležive društv. sestankov, predavanj in drugih takih prireditve, obdržite lepo za sebe in ne hodite, kadar se isti vršijo, s sekirami po šumah, udeležujte se istih sami, mesto da pošiljate vaše žene na iste prireditve, ker mi vršimo svojo dolžnost in jo bomo vršili napram pri-

reditvam že sami, brez vaših dobrohotnih nasvetov. — Tudi mi vam znamo svetovati, da se poboljšate, da poslane te značajni in pravi razredni borci, katerega spričevala vam žal, za danes ne moremo izstaviti, ko niti ne vemo, ali ste »tiči«, — ali »miši«.

Korupcija ali še kaj hujšega.

Generalnega ravnatelja južne železnice g. Deroko bi si usojali vprašati, če mu je znano kaj o okrožnici, ki jo je podpisal ravnatelj Bračič te dni o zadevi »Peko« čevljev. Zgodile so se namreč že večkrat, kar je g. Deroko generalni ravnatelj, stvari, ki so se rešile tako nekako »pri domačem ognjišču«, t. j., da g. Deroko niti znal ni, kako in kaj. Zato ga sedaj opozarjamo na okrožnico, ki se glasi:

»Ker se je enemu (podčrtali mi, op. ured.) naših uslužbencev prigodilo, da mu je vsled mokrte in papirnatih podložkov odpadla petla pri službenem čevlju, ki ga je pred kratkim dobil po tom materialnega skladišča od tvrdeke Peter Kozina v Ljubljani, se naroča načelnikom uvodoma navedenih edinic, da v ponovnem takem primeru postopajo sledeče:

Uslužbenec mora doprinesiti oba čevlja, nakar načelnik, oziroma njegov namestnik ugotovi dejanski stan in se slavi kratek zapisnik, katerega podpisata še dve priči. Čevlje je priditi žigosan listek, na katerem je zabeleženo ime, priimek in čin uslužbenca.

Čevlje in zapisnik je odposlati materialnemu skladišču v Maribor, ki preskrbi popravilo.

O vsakem takem primeru je kratko poročati ekonomskemu oddelku.

Vpoštev prihajajoče uslužbence je lakoj primerno obvestiti.

Bračič s. r., ravnatelj.

Mi si usojamo k temu pripomniti to, da se to ni zgodilo enemu, nego mnogim. Zato je beseda v okrožnici »enemu«, nekako zelo sumljiva in smo upravičeni misliti, da se gre tu za dobrobit gotovih privlačnih žepov. To sumnjo nam poljuje dejstvo, da je treba z doličnimi sestavi zapisnik, kjer je seve uradno zabeleženo: ime, priimek in čin uslužbenca. Pa ne morda za morebitna preganjanja? Da bi se pa kak zapisnik sestavil s tvrdko, ki je železniško upravo tako potegnila (da ne rabimo besede goljufala), pa ni govora. Zakaj ne? Ali se sme delati z narodnim denarjem, kakor se nekaterim poljubi? Zato nas zanima, ali ve o tej stvari g. Deroko in če ve, ali ve tako, kakor je v resnici, a ne morda po mikrofoni kakega podrejenega mu ravnatelja?

Demagoštvo g. Jerama na vrhuncu.

V torek 26. decembra 1923 se je vršil javen shod O. D. K. v Delavskem domu (pri Jeleni) na Savi. Kol referent k dnevnemu redu je bil znani demagog g. Jeram Jurij, kateri je v svojem referatu pokazal, da je še poln avstrijskega patrijoličnega duha in da v njemu še živi stara feldbebelnova čast. Po dolgem govorenju imenovanega gospoda, se oglasi k besedi referent od neodvisnih strokovnih organizacij s. Vergelj, kateri poda na predgovornikova izvajanja fakt, kdo je kriv nemoči kovinarskega proletarijata in da bo prišel čas, ko se bo našlo tlatu, katerega se že tri leta išče in da lakrat bo kovinarski proletarijat razočaran, ker ta kovinarske nemoči na Jesenicah in drugod bo v vaših vrstah samih.

Nato se oglasi k besedi s. Mulej, kateri uvideva potrebo, da se vložijo spomenico na vodstvo K. I. D. za enkratni nabavni prispevek, s katerim bo mogoče delavstvu vsaj nekoliko odpomoči iz gmočnega položaja v katerem se nahaja. G. Jeram pa se oglasi k besedi ter izjavi, da s. Vergelj ne bo odgovarjal ter da je pripravljen vse prestati, če prav nerad molči. Mi smo pa uverjeni, da bi g. Jeram s. Verglju rad odgovoril, pa se mu ni upal. Nadalje izjavlja g. Jeram, da se O. D. K. podružnica Sava, Javornik in Dobrava ne udeležuje meznega gibanja in to vsled tega, ker ni 75% delavstva organiziranih v O. D. K. Nato pa se oglasi k besedi ponovno s. Vergelj, kateremu se ni dalo besede in nato je hotel govoriti s. Mulej, kateri je dobil besedo, pač pa ni mogel govoriti, ker je imel Jeram organizirano kraval-bando, pri kateri je pokazal največjo zmoglost Zupančič, od-

bornik podružnice O. D. K. na Javorniku, da zna razbiti njihov lasni shod ter da se jih ne more po nepotrebnem nazivati razbijač strokovnih organizacij, ker so oni razbijači v resnici. Gospodje, le tako dalje, da si čimprej izkopljete svoj lasni grob. Vsemu delavstvu K. I. D. Jesenic, Javornika in Dobrave pa kliče, da po zaslugi g. J. Jerama in še par drugih blaznežev pustijo, da hodijo vaše družine nage, boste in gladne, ker g. Jeram ne bodo gladovali, saj imajo vsaki mesec po 36 polnih šihlov in še razne druge premije.

Sodrug! In sodružice, delavci in delavke! Vprašamo vas, ali ni še zadosti vsega tega, ali vaše potrpežljivosti in ponižanja še ni dosti, ali hočete še dalje trpeti radi teh blaznežev!

Proč iz tadjajam proletarijata! Naj živi nepomirljiva borba in razredna zavest jeseniških kovinarjev!

Zopet povišanje plač.

Finančni minister dr. Stojadinovič je izdal 27. decembra naredbo, da se izplača državnim nameščencem na račun novih plač, ki po zakonu tečejo od 1. oktobra v treh obrokih: januar, februar in marec sledeči predjuni.

1. Za prvi draginjski razred (Beograd, Zemun in Sušak) višjim uradnikom skupno 1500, nižjim 1200 Din.

2. Za drugi draginjski razred (vsa ostala mesta) višjim uradnikom skupno 1350, nižjim skupno 1050 Din.

3. Za tretji draginjski razred (mala mesta in vasi) višjim uradnikom skupno 1200, nižjim 900 Din.

Za isto dobo se v treh obrokih izplača vsem vsem zvančnikom (prej poduradniki) skupno 600, služiteljem (prej sluga) pa 300 Din.

Torej ta miloščina, trikrat po 100 Din za sluga, 450 Din za višje uradnike, s tem naj se odpravi beda in revščina iz železničarskih družin. To kar se sedaj obeča je mišleno kot odplačilo na diferenco med staro in novo plačo, ki teče že od prvega oktobra in sicer vse do 1. aprila 1924.

Kaj nadalje pravi finančni minister dr. Stojadinovič, vsi prejemki državnih uradnikov za leto 1924 se povečajo za 33%.

Vlada pa ni dala uradništvu le nominalnega povečanja prejemkov, namreč ljudi realno: kajli vrednost denarja, da je poskočila. (Ali slišite lačni in razdruženi železničarji?) Nadalje pravi, da baš v interesu samih uradnikov ni smel, da jim poviša že v januarju prejemke višje, kakor jih hoče povišati. Ali ste že slišali še kaj bolj izvalnega od kakega odgovornega državnika, kakor je to? Nismo več navajeni tarnati, poznamo metode in ofenzivo kapitala napram lačnim železničarskim želodcem, posrečilo se vam je razbiti in razcepiti železničarske vrste, vnesti prepire med uslužbenec, upamo pa, da se bode našel način, da se zopet združimo in strnemo naše vrste in se pripravimo za boj. Ako moramo stradati, ne mečite nam še blata v obraz.

Kaj mislite o »zvezi transportnih delavcev«, kje ste železničarji in poštni uslužbenci, ali še ni dovolj mrivaškega molka in potrpljenja? Na novega leta dan napravimo prisego, da se združimo in skupaj udarimo, pokradli so nam vse! Kaj s tem nagim in golim življenjem? Živeti, boriti se v skupni falangi proti zafircem in parasitom, to naj bode naše načelo v novem letu. sp. J.

K uprizoritvi »Pereat možje« v Trbovljah V igralcih pevskega društva »Sava« iz Jesenic, ki so gostovali z burko »Pereat možje« ali »Svet brez moških« na sveti dan v Trbovljah, sem spoznal diletanle, ki so se — najbolj približali umetniškemu igranju izmed diletantov, ki sem jih sploh videl. Ti igralci in igralke so živeli na odru, vse kretnje naravne, vsak značaj izpiljen, zlasti pri glavnih vlogah, do skoro vseh podrobnosti. Zlasti trojica: Gusti, Trdina, Bertonec. Gusti, spočetka kot sovražnica moških, a se nazadnje v vsem sovraštvu zaljubi, je v s. Gasserjevi našla svoj popolni odlis. S svojim krepkim nastopom, s svojim pogledom, s svojim zapovedujočim glasom, bi jo prav rad videl v »Vražji ženski«. In Bertonec, zastarel uradnik, ki kuha sam, pometa sam, pere sam in spi sam — je bil igran nad vse dobro, osobito v zadnjem dejanju, kjer se v vsem svojem meščarstvu še celo zaljubi. S. Smolej pa je

že kot režiser pokazal vso svojo sposobnost, kar je še podvojil z dr. Trdino. Vse ostale vloge, izmed katerih je brez dvoma Krista fla, ki se zaljubi v Bertonec, bila najboljša, so bile podane brez večjih napak, tako da je treba reči, da je bila burka podana nadvse dobro! Če so se še navzoči ostali diletanti pri tem kaj naučili — kar upam, da so se — so napravili Jeseničani dovolj!

M. K.

ZAGORJE. Shod, ki se je vršil dne 30. decembra, je pokazal, da zagorski rudarji še vedno zvesto verujejo v svojo borbo in v ZRD. Delavstvo je protestiralo proti nasilju s strani oblasti za časa štrajka, ki je propadel le vsled nezakonitega preganjanja in nasilja na štrajkujoče. Nadalje je navzoče delavstvo energično izjavljalo, da ne trpi nikakih Mlakarjev, da so in ostanejo razrednobojni in da je Dimnikova misel, stvoriti eno strokovno organizacijo za rudarsko panogo brez vezi z ostalim delavstvom, da je ta misel nesmisel, ki jo tudi oznanjata Fabjančič in Klemenčič, o katerih so delavci prepričani, da so radikalni agenti! Delavstvo izjavlja, da ostane zvesto ZRD, ki mora biti v ZNSO, da ostane zvesto borbi, ki so jo vojevali sodrug, ki so morali iti v Francijo. — V tem smislu sestavljeno resolucijo pa je glavar prepovedal prečitati, a vzel jo je. — Iste dne zjutraj pa je naš radikal Mlakar hotel pokazati svojo revolucionarnost. V službi je brez vzroka popadel s. Simončiča in ga vrgel ob tla. Nato je naš radikal izvelkel iz žepa — revolver in ga nastavil s. S. na prsa. Ko bi v tem hipu ne vstopila v dotično delavnico dva sodruga, bi se bil lahko zgodil zločin. Takoj na to je Mlakar zbežal in sicer k orožnikom: »On me je napadel z železom in jaz sem se branil!« — Tu imamo sedaj pravo sliko radikalije: prihajati z revolverji na delo, pripraviti se radi dela in končno groziti z revolverji svojemu sodelavcu in nato še lažljivo denuncirati onega, ki je bil napaden. In ti naj bi bili delavski zagovorniki. Seve, z revolverji in z batinami, kakršne premorejo radikali. Vprašamo g. ravnatelja Heutmana: 1. Ali mu je znano, da je strojnik Mlakar Valentin hotel streljati brez vzroka na strojnika Simončiča dne 30. decembra ob 6. uri zjutraj? 2. Ali mu je znano, da se mora slehernega, ki se pretepa med delom, odpustiti takoj? 3. Ali se vodi preiskava? Zahtevamo, da se ga kaznuje, ker jasno je, da noben podjelnik ne bo trpel v obratu človeka, pred katerim si nisi varen življenja!

Zagorski roboi.

JESENICE. — Žičarna. Pri nas v žičarni imamo nekega g. mojstra Merliča, ki je v pravem pomenu besede notoričen pijanec. In ker v svoji pijanosti napravi nebroj nerodnosti in lumparij in to celo pred inženirji, kakor se je zgodilo zadnjič, potem pa, da bi prišel zopet do vpliva, divja v obratu, laže, obrekuje in denuncira vse vprek delavce, kakor tudi mojstre. G. Merlič, naveličali smo se vaših nečednosti, ker vi ste prizadejali obratu žičarne toliko škode, da je mera polna in svetujemo vam prav resno, poboljšajte se, ker sedaj niso več tisti časi, ko ste bili avstrijski rabelj in ste svoje delavce hrumoma pošiljali k nemčurskemu stolniku Milarju, da jih je mučil vam v veliko veselje. Bili ste pa milosten napram tistim vašim podreptnikom, kateri so vam nosili polne nahrbtnike in vam prepustili svojo aprovizacijo n. pr.: Snedič, Mandelc, seveda ste se jim vi odškodovali na račun lovarne. Torej vzemite naš nasvet resno, ker drugače se vam bo zgodilo, kakor se je g. inženirju Šlenku, za katerega ste vi organizirali izgon iz obrata in sicer zato, ker vam je očital pijanost, vi ste tisti, ki ste nahujskali delavce, da so vrgli tega gospoda na cesto. Toliko za danes, v drugič pa, ako ne bo pomagalo, pa najbrže ne bo več treba, ker vam bomo storili isto, kar ste želeli drugim.

Zidanimost. Vsakemu so znane naše slabe razmere na železnici in še slabše nam nudi naš gosp. načelnik, ker se ta gosp. za vse drugo briga, samo za njegove uslužbenec in delavce ne. — Pred nekaj tedni je bil na tablici prilepljen plakat neodv. strok. žel. org. in tudi pravilno kolekovan. Ko ga je ta gospod načelnik zagledal, gre z vso jezo k tablici

in strga plakat z nje. Za take stvari se briga, za naše po Pravilniku nam pripadajoče dneve se pa ne briga, ker v celih treh letih smo imeli največ osem dni prostu. Prosimo takoj centralo Spl. žel. organ. za Slovenijo, da takoj intervenira pri državni upravi juž. žel. radi naših prostih dni in nam takoj sporoči. Ravno tako je z našimi kožuh. Nekateri so jih dobili, nekateri pa ne. Največ tistih, ki so jih dobili, sedi v pisarni, drugi pri eksekutivni službi bodo pa pozimi doma in bodo tisti službo opravljali, ki imajo kožuhe. Za kurjavo v službenih barakah bi tudi prosili, ker ta gospod se ne zmeni za nas, če tudi bi zmrznili, ali pa si moramo krasti premog z vozov ali iz kurilnice. Drugič več. Prizadeži.

Zidanimost. Najprej bomo opisali naš narodni praznik 1. december. Kakor vemo in znamo, je prišla službena brzjavka Državne uprave južne železnice v Ljubljani na vse edinice prometa, kurilnice in prog. sek., da je 1. december praznik, kakor drugi prazniki in nedelje. Ali na žalost moramo konstatirati, da za nas progovne delavce ni bil nobeden praznik, ker smo ravno tako garali, kakor druge delovne dni. — In še nekaj bolj zanimivega je pa to, da je progovni delavec B. prosil za 1. december dopust in mu je njegov predpostavljeni gospod rekel: »Vi lahko imate dopust 1. decembra, ali jaz vam ga moram zapisati za 8. december, ker za 1. december vam ga ne morem«. Zakaj ne, to nam ni znano. Tako se nam godi ubogim progovnim delavcem. Vprašamo pa Državno upravo južne železnice, ali je bil praznik samo za gospodo, potem naj napišejo drugič še na službeno brzjavko: Narodni praznik za gospodo in ne za delavce, da se vemo ravnati po brzjavki.

Prizadeži progovni delavci.

Litija. Zadnji članki v »Strokovni Borbi« so zelo opekli nacionalista Bizjaka in nekatere njegove somišljenike. Pokazal je s tem, da je začel napadati svoje delavce in jim očitati razne nedostanke, kar seveda ni znil dvema svojima pristašema, katerih imena smo zadnjič zamočali. Zato naj se pa ta dva kratkovidneža zahvalita svojem zagovorniku Bizjaku, da prideta sedaj s polnimi imeni v javnost. To sta pa predsednik izgubljenih duš N. S. Z. Murga Pavle, katerega delo smo že enkrat očitali, ali bolje rečeno skrivanje in postopanje iz skladišča v skladišče. Drugi je Ivan Izgoršek, ki izvršuje isto delo, povrh, kakor se nam zdi in smo tudi nekoliko v zadevi podučeni, se vozi kot tajnik N. S. Z. v Ljubljano na račun podjetja, da dobi celodnevnicu kot bi delal v tovarni. Nacionalist Bizjak Luka, povemo ti, da odjenjaš s svojimi demagoškimi izrazi, ker delavstvo je sito tvoje ostudne morale. Ti si sicer dobro vedel, koga imaš opozoriti, ali oni so tebi presveti, rajše šikaniraš poštene delavce in tvoji pristaši naj delajo po starem, samo, da ti nosijo razne laži in obrekovanja drugih poštenih delavcev. Podjetje pa opozarjamo, da obrne večjo pozornost temu demagogu in njegovim pristašem, ker povemo že sedaj, da poštene delavce ne bodo delali za lenuhe in ne bodo nosili odgovornosti za njih slaba dela, kot se je to zgodilo pod moralo Majda. Luka, roke proč od delavstva, ker delavstvo pride še z lepšimi stvarmi na dan.

Ureditev babiških honorarjev pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Da zadosti zahtevi Zakona o zavarovanju delavcev, ki določa, da je porodnicam prožiti babiško pomoč v naravi, ne pa dovoljevati samo denarni prispevek, kakor je bil dosedaj običajen, je ravnateljstvo okrožnega urada na svoji IV. redni seji z dne 20. junija 1923 določilo nov babiški tarif in obenem sklenilo, da bodo babice potrebni obvezilni in razkuževalni material dobivale na stroške urada. Ta tarif, ki se bo začel uveljavljati s 1. januarjem 1924, slove: 1. Za babiško pomoč pri porodu in predpisano devetdnevno oskrbo po porodu se honorirajo babice v mestih Ljubljana, Maribor, Celje, in Ptuj s 130 Din, na deželi s 65 Din. Ako bi oskrba po porodu trajala manj kakor 9 dni, se za vsak dan v mestih odračuna po 10, na deželi po 5 Din. 2. Pri dvojčkih se plača pol-drugi honorar. 3. Honorar in sicer po številu obiskov in izgubi časa se babici

tudi nakaže v slučaju oddaje porodnice v bolnišnico. 4. Ako je pot babice na deželi daljša od dveh kilometrov, se za vsak nadaljni kilometer pota tja in nazaj plača kilometrina, ki velja za državne uradnike, sedaj torej 6 dinarjev za kilometer. 5. Obenem dobi babica pri pristojni poslovalnici brezplačno na razpolago potrebna razkužila in obvezila, to je steklenico 80 gr Sanitola in steriliziran karton, vsebujoč 100 gd vate, 8 predlog iz staničevine zaviti v gazo, 10 predlog in staničevine, nezaviti, 1/2 metra traku za podvezanje popkovine in 5 povojčkov (zavojčkov) za zavijanje popkovine. 6. Babicam na deželi, ki bi v prehodni dobi in pozneje zaradi prevelike oddaljenosti ne mogle dobiti obvezil od pristojne poslovalnice, se za bolniško pomoč pri porodu in devetdnevno oskrbo po porodu plača honorar 90 Din, dočim ostanejo vsa druga določila neizpremenjena. Babice, poklicane k porodu članic ali svojih okrožnega urada, si imajo torej pri pristojni posredovalnici pravočasno preskrbeti razkužilni in obvezilni material. Račun je po končani oskrbi predložiti poslovalnici ter obenem z njim vrniti prazno steklenico Sanitola. Na deželi ima dobo oskrbe (devet dni ali manj) ter kilometrino na računu potrditi uradov zdravnik ali pa županstvo v zmislu določila § 188. zakona o zavarovanju delavcev, v mestih pa ima dobo oskrbe na računu potrditi tudi stranka (porodnica ali njen pooblaščen rodbinski član, sopro, oče, mati) ter račun vidirati uradov zdravnik. Skupni honorar se potem babici nakaže po poštnem čekovnem prometu. Okrožni urad se nada, da bo s proženjem razkužil in obvezil bistveno vplival na higijeno porodov, s tarifnimi postavkami pa na dobo oskrbe in s tem posredno na nego dojenčev. Porodniška oskrba je bila doslej zlasti na deželi pomanjkljiva in se je včasih zgolj omejevala na intervencijo pri porodu.

Odpušeni rudarji v Franciji.

Prvo pismo!

Tucquegnieux 21. XII. 1923.
Cité de la Gare 27, Francija.

Dragi sodrug!

Odpušeni funkcionarji ZRD v Trbovljah pošljamo vsem sodrugom in sodružicam tople revolucionarne pozdrave. Iz domovine so nas izgnali tisti, ki se zavijajo v trobojnice nacionalizma in lažejo: narodnost, nacionalizem je vaš spas. A izgnali so nas zato ker je inozemski kapital tako hotel. Ali ni nacionalizem samo ovčja obleka kapitalističnih volkov?

Kako živimo? Živi se nekaj bolje kot v SHS koloniji; balkanski upliv in balkanska morala ne dosega do nas, ki smo blizu belgijske meje. Ali obljube so bile lepše, kot je resnica. Delo težko in nevarno, zaslužimo pa z vsemi dokladami 14 frankov, za hrano nam pa vzamejo 9 frankov dnevno. Mi smo zapeljani, hudo zapeljani. Dajte dr. Dimnika v Borbo, da spravlja ljudi v sužnost in zadržite jih, da ne bodo potovali za nami. Zaslužimo komaj za sebe, naše družine pa bodo morale stradati, ker jih ne bomo mogli podpirati. Daleč smo prišli, ker nismo bili dovolj močni in enotni, dovolj vztrajni in pogumni.

Drugič pišemo več!

Zavednim rudarjem pošljamo pozdrave, želimo jim vesele praznike in srečnejše novo leto, kot je bilo preteklo. Ostanejo naj zvesti svoji revolucionarni ideji, strnejo naj se trdno v nezavisne organizacije in nadaljujejo boj. Končna zmaga bo vendar naša.

Ziveli revolucionarni rudarji! Zivela Zveza Rudarskih Delavcev.

Višček, Hauptman, Petek, Forte, Pristav, Salomon.

Vsem podružnicam »Splošne železničarske organizacije Jugoslavije za Slovenijo«. — Dragi sodrug! Dne 6. januarja 1924. sklicuje podpisano centralno vodstvo »Splošne železničarske organizacije« (prej: Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije) konferenco zaupnikov vseh svojih podružnic. Začetek konference je ob 9. uri dopoldne v »Delavskem domu« v Ljubljani. Dnevni red konference je: 1. Organizacijsko poročilo. 2. Zadeva o povišanju članarine. — V točki: Zadeva o povišanju članarine,

se bo razpravljalo o povišanju na 20 Din mesečno. V tem slučaju se bo nudilo posameznemu, redno plačujočemu članu: 1. Mesečna podpora v slučaju bolezni. 2. Podpora odpuščenim železničarjem — članom. 3. Podpora članom v slučaju bede brez lastne krivde. 4. Odpravnina. 5. Posmrtnina. (Se že sicer izplačuje tudi sedaj). — V slučaju, da se sklene, da se članarina ne poviša, odpadejo prve štiri točke. Vse podrobnosti se uredijo in porazgovore na konferenci. Vodstva podružnic se naprošajo, da delegirajo vsaj po dva delegata od vsake podružnice na to konferenco in sicer najboljše. Dobro pa je, ako jih pride še več, da lahko ta-

ko vsestransko in temeljito proučimo in prerešujemo to važno vprašanje in sklenemo sklepe, ki bodo v korist in v proslah organizaciji kot taki in vsakemu posameznemu članu. Ker ima centrala pomanjkanje denarja, trpe stroške za delegate (dijete) ki so izven Ljubljane, polovico podružnice, polovico pa centrala. In se računa za podružnice čez Zidani-most 50 Din dnevno, za podružnice do Zidanega mosta (vštevši Zidanmost) po 35 Din. Da bo imela konferenca čimvečji uspeh in da bodo delegati poučeni vsestransko o mnenju članov, bi kazalo, da podružnice pred konferenco skličejo sestanek zaupnikov podružnice.

pomnimo niti mi, niti druge organizacije, posebno, če se vzame v obzir današnja situacija (reakcija in razcepljenost), ki toliko ogroža naše sindikalne organizacije. Člansko našega Saveza lahko s polnim optimizmom gleda v bodočnost razrednega boja, v katerem bo prednjačil naš Savez s svojimi 45 podružnicami. Stoj. Stanković.

Vprašanje postajnih odpravnikov.

Osrednji odsek hoče ministrstvo prisiliti, da prekliche oziroma abolira naredbo, s katero se meščanska šola ne priznava k enakim končanim 4 razredom srednje šole, ampak samo 2 razredoma srednje šole. Ne moremo razumeti, zakaj osrednji odsek tega ne namerava afirmirati, ker je isti včlanjen v Z. J. Z., ki je ministru saobračaja izrazila popolno zadovoljstvo radi pragmatike (ker, kako naj bo sicer razumljiv »bratski zagrlaj« srbskih in slovenskih nacionalnih železničarjev kmalu potem, ko je pragmatika ugledala beli dan), in ko je vendar jasno kot beli dan, da so trije razredi meščanske šole veliko manj kot končani štirje razredi srednje šole. Kdor je namreč hotel iz druge meščanske šole v drugo realko (na gimnazijo sploh ni mogel), je moral delati sprejemni izpit, pri katerem je marsikdo »lopnil«. Nam je sicer vseeno, če poslanojo vsi kar naenkrat postajni odpravniki, ni pa enako vam, ki ki ste radi zlatih lampasov ustanovili kar poseben odsek, da boste le-te organizirani lažje lovili. Kaj pa poreko vaši »tovariši«, ki imajo pet, šest, da celo sedem razredov srednje šole? Nam je popolnoma vseeno ali smo kdaj uradniki ali nikdar. Nismo tako navdušeni egoisti. Vi pa, odkar postojite, vpijete v okrilju Z. J. Z. o nekakih uradnikih ter se pehate za nekakšnimi višjimi cilji. Tudi mi imamo o uradništvu in uradnikih svoje mnenje. Prepričani pa smo, da taki uradniki, ki jih danes še poznamo kot poduradnike, ne bodo nikdar delali časti uradništvu. V naših vrstah se namreč nahajajo oni neznačajneži, ki se za par umazanih soldov prodajajo radikalom ter končno delajo proti lastnim kolegom. Imate med vami ljudi, ki jim je v ponos, da so Orjunaši ter se hvalijo, ako kje kakšnemu Nemcu razbijejo kako šipo. Kar se liče »oštarji« in vina, cenjeni osrednji odbor, pa kar tiho. Bil sem nekoč na enem vaših sestankov. Ko se je namreč seja končala, ni nihče več vedel, koliko je

že spil. Kaj ne g. R.? Dvomimo, da se bodele kaj mnogo izgovarjali. Saj se poznamo. Tako ali tako: pošteni poslajni odpravnik, ki ima v sebi samo malo ponosa in ki samo malo čuti, da je predvsem proletarec, da mu je sveta dolžnost, če se že čuti inteligennejšega, pomagati svojemu soltrpinu, ki je manj inteligenčen, ne bo šel nikdar z vami. Še več, borili se bomo proti vam, kol indirektnim priveskom buržoazije, z vsemi legalnimi sredstvi, če pa bodele imeli poguma, ko ste ga nekoč imeli: kazati narodno socijalno barvo in za to »egalizacijo« celo agitirati pomnite samo eno: kjer bodele vi zidali, bomo mi brezpogojno rušili! — Dalje nas »Jug. Železničar« poziva (to je »Strokovno Barbo«), naj se oprime-mo poštenega in resnega dela. Prokleta ironija. Narodno-socijalna kloaka v Gradišču je 4 leta popravljala pragmatiko. To se pri vas imenuje resno delo. Ko je pragmatika izšla, ste povsod protestirali, ministru pa gratulirali za tako dober uspeh pri delu reakcionarnega strašila. To je narodno-radikalno-nacionalna poštenost. Amen in pika.

Mladinski vestnik.

Shod ljubljanskih vajencev in vajenk.

V sredo 19. decembra se je vršil v Mestnem domu javen shod vajencev in vajenk, katerega je sklicala ZNSO. Shod je bil zelo dobro obiskan, kar nam priča, da se mladi proletarski borci pridno in odločno pripravljajo, da bodo častno rešili vlogo avantgarde proletarskega razreda. Dnevni red shoda je bil: Kakšne obrtno-nadaljevalne šole hočemo? Na shodu sta poročala ss. Gorenc, Matul in s. Lemež, po sprejetih resolucijah, katere je objavil »Glas Svobode« v Mladinskem vestniku, pa se je oglasilo k besedi še več vajencev in mladih delavcev, ki so iznesli razne pritožbe proti posameznim podjetnikom, ki šikanirajo vajence in jim protizakonito od zaslужka odtegujejo prispevke za obrtno-nadaljevalne šole. Enoglasno je bilo sklenjeno, da se v bodoče ne plačuje protizakonito

upeljana šolnina od 28.50 Din, ker je dolžnost države in podjetnikov-kapitalistov, da skrbijo za vzdrževanje obrtno-nadaljevalnih šol in ponovijo so se zahteve, katere je mladina iznesla že na svojem prvem shodu 21. oktobra in katere so objavljene v 40 šte. Strok. Borbe. Protestiralo se je končno proti nasilni ustavitvi »Proletarske mladine«, ki je vedno pogumno zagovarjala in branila interese mladih delavcev. Shod je končno sklenil, da vajenci in vajenke ne bodo prenehali s svojim bojem preje, dokler se ne izpolnijo njihove zahteve ter izvolil petčlansko komisijo, ki naj vodi tozadevno akcijo vajencev in vajenk. V to komisijo so bili izvoljeni ss.: Gorenc, Matul, Perdan.

Delavnost in navdušenje ljubljanske mladine naj služi tudi odraslim delavcem za vzgled kako je treba delati, da se bodo rešili iz neznosnega stanja, v katerega jih je potisnila ofenziva kapitala.

Iz Saveza šivača.

(Iz organizacije krojaških pomočnikov.)

Dragi drugovi!

Pred vama je bilans živč tarifne politike ujedinjenega Saveza radnika in radnica šivačko-odjevne industrije in obrti Jugoslavije.

Iz te bilanse se vidi:

1. Da je Savez od 1. avg. do 11. nov. 1923 (v 3 mesecih in 11 dneh) imel 30 mezdnih gibanj.
2. Da je od teh 23 završeno s popolnim uspehom, a 7 mezdnih gibanj še ni završeno (torej ni nobeno mezdno gibanje propadlo).
3. Da je 16 mezdnih gibanj bilo treba

reševati s štrajkom, a samo 7 mirnim potom.

4. V mezdnem gibanju se je nahajalo 333 delavnic z 1325 delavci. Izgubljenih je bilo 4099 delavnih dni. Štrajk-breherjev 17. Glavno pa je: nivo Saveza se je s to akcijo dvignil za povprečno 27% na celi črti.

Skoraj ni potrebno omenjati, da je ta bilansa živo in svelo spričevalo našega Saveza o njegovi redki sposobnosti v borbi za zaščito interesov svojega članstva in da je Savez močan teg v proletarski razredni borbi. 30 uspešno završenih mezdnih gibanj v 3 mesecih ne

PREGLED TARIFNIH POKRETA

SAVEZA ŠIVAČKO-ODJEVNIH RADNIKA OD 1. VIII. DO 11. XI. 1923.

Red. broj	GRUPA	Pokret		Dana obustave rada	Pokretom obuhvačeno		Izgubljeno radnica	Koja struka	Sa kojim zahtevom se ušlo u pokret	Sa kojim rezultatom svršen pokret	Koliko štrajkbehera	Primedba
		izbio	završen		Radnika	Predur-zeća						
1	Čačak	1. VIII.	4. VIII.	bez ubustave	15	11	—	krojači i abadžije	za poviš. 20 od sto	dobili 20 od sto	—	rad je na nadnicu
2	Brod n. s.	13. " 10. IX.	"	24	6	1	144	krojači	da obranu tarife	potpuno uspeo	1	"
3	Zagreb	1. IX.	15. "	bez štrajka	18	3	—	krznari	za poviš. 30 od sto	dobili 30 od sto	—	"
4	Zagreb	" "	" "	" "	30	1	—	belog rublja	" " 20 " "	dobivano 20 od sto	—	"
5	Kragujevac	" "	7. X.	" "	24	7	—	krojači	" " 30 " "	" 20 " "	—	rad je na nadnicu i akord
6	Šabac	2. "	22. "	" "	21	7	—	"	" " 25 " "	" 25 " "	—	rad je na akordu
7	Smederevo	3. "	3. IX.	1	10	3	10	"	" " 30 " "	" 30 " "	—	"
8	Zagreb	4. "	u toku je	bez štrajka	300	1	—	belog rublja	" " 30 " "	nije završen	—	rad je na nadnicu
9	Vršac	5. "	17. XI.	12	36	15	432	krojači	" " 20 " "	dobiveno 10 od sto	1	"
10	Kruševac	18. "	18. "	1	22	5	22	"	" " 30 " "	" 20 " "	1	"
11	Tuzla	19. "	24. "	5	9	3	45	"	" " 25 " "	" 25 " "	—	"
12	Lib	20. "	25. "	5	10	4	50	abadžije	" " 30 " "	" 30 " "	2	rad je na akordu
13	V. Kikinda	25. "	9. X.	14	40	19	560	krojači	" " 30 " "	" 20 " "	6	"
14	Sisak	27. "	31. "	bez štrajka	10	4	—	"	" " 30 " "	" 10 " "	—	rad je na nadnicu i akord
15	Obrenovac	1. X.	3. "	3	7	4	21	"	" " 40 " "	" 40 " "	1	rad je na akordu
16	Loznica	2. "	13. "	11	10	4	110	"	" " 30 " "	" 25 " "	—	"
17	N. Sad	2. "	11. "	8	130	29	800	"	" " 20 " "	" 20 " "	1	rad je na sat
18	V. Kikinda	12. "	12. "	bez štrajka	22	8	—	"	" " 20 " "	" 20 " "	—	rad je na nadnicu i akord
19	Derventa	14. "	20. "	6	1	2	24	"	" " 20 " "	" 15 " "	—	"
20	Brod n. s.	15. "	u toku je	—	48	16	—	"	" " 30 " "	—	—	rad je na nadnicu
21	Aleksinac	23. "	25. X.	bez štrajka	9	4	—	"	za ukidanje akorda	zavreden rad na nadnicu	—	rad je na akord
22	Vranja	25. "	1. XI.	8	68	9	544	"	za poviš. 50 od sto	dobiveno 40 od sto	—	"
23	Piroć	26. "	1. "	5	50	29	250	terzije	" " 35 " "	" 20 " "	—	"
24	Subotica	26. "	15. X.	bez štrajka	168	30	—	krojači	za reviziju	uspeli	—	"
25	Skoplje	28. "	29. "	1	7	1	7	krojači vojni	za poviš. 100 od sto	dobili 109 od sto	—	rad je na nadnicu i akord
26	V. Bečkerek	29. "	u toku je	do sad 15	72	30	1080	krojači	" " 20 " "	nije još završen	—	"
27	Skoplje	29. "	" " "	—	80	16	—	"	" " 40 " "	" " " "	4	"
28	Niš	7. XI.	" " "	—	50	14	—	"	" " 50 " "	" " " "	—	rad je u ajluk i akord
29	Prilip	9. "	" " "	—	37	35	—	"	za ukidanje ajluka	" " " "	—	rad je na nadnicu i akord
30	Topola — B.	10. "	" " "	—	12	30	—	"	za poviš. 30 od sto	" " " "	—	"
25 grupa 30 pokreta		od 1. VIII. do 11. XI.	23. završen 7. u toku	119	1325	333	4099			prosečno 27 od sto	17	

Lepo in najbolj primerno darilo

za vsakega je knjiga

IVAN VUK:

Pravljice Iztoka

ki je pravkar izšla. Knjiga obsega 128 strani. Tisk in oprema knjige je okusna. Cena broširani brez poštine 10 Din, po pošti 1 Din 40 p več. Vezana 20 Din. — V knjigi je 11 mičnih povestic-pravljic z globoko vsebino in jih bo čital vsak z užitkom. — Po svoji opremi in po vsebini je knjiga kras vsake knjižnice, zato tudi najprimernejše darilo za Novo leto. — Nizka cena omogoča, da si jo naroči tudi lahko vsak, kdor ljubi lepo knjigo.

Naročite si takoj »PRAVLJICE IZTOKA« in vpošljite denar na naslov: TISKARNA »MERKUR«, Ljubljana, Gregorčičeva ulica št. 13.

Dobiva se tudi v našem uredništvu.

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.

Odgovorni urednik: Vergelj Anton.

Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.